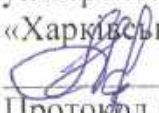

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова навчально-методичної комісії
Національного аерокосмічного
університету ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
 Ганна ЛІХОНОСОВА
Протокол № 7 від 14.03.2025 р.

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 071 Облік і оподаткування
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Облік і оподаткування

Форма навчання: денна
Рівень вищої освіти: початковий (короткий цикл)

Харків – 2025 р.

Комплексний кваліфікаційний іспит для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра зі спеціальності 071 Облік і оподаткування
(код та найменування)

(освітня програма Облік і оподаткування)
(найменування)

відбувається відповідно у формі індивідуального письмового фахового іспиту, який приймає екзаменаційна комісія з певної спеціальності (освітньої програми), склад якої затверджується наказом ректора Університету.

До комплексного кваліфікаційний іспит входять питання за темами:

- Бухгалтерський облік;
- Податкова система;
- Фінанси.

Перелік питань за темами наведений у програмі.

Критерії оцінювання знань

1. Результат фахового іспиту визначається за шкалою від 60 до 100 балів.
2. Вступні випробування відбуваються у вигляді тестів з відповідних дисциплін у загальній кількості 100 тестів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється «один» бал.
3. Якщо вступник отримав менше ніж 60 балів, то вважається що він не склав іспит і до участі в конкурсі не допускається.

1 Питання за темою «Бухгалтерський облік»

Тема 1. Бухгалтерський облік, його сутність, види та завдання, предмет і метод бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік у системі господарського обліку. Нормативна база ведення бухгалтерського обліку на підприємствах. Організація ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку. Господарські засоби, джерела їх утворення та господарські процеси. Елементи методу бухгалтерського обліку.

Тема 2. Система рахунків бухгалтерського обліку і подвійний запис. Бухгалтерські рахунки: будова та порядок здійснення записів. Класифікація та План рахунків бухгалтерського обліку. Сутність подвійного запису та алгоритм складання бухгалтерської проводки. Узагальнення поточної облікової інформації.

Тема 3. Облік найважливіших господарських процесів та явищ. Облік найважливіших господарських процесів та явищ.

Тема 4. Документація. Інвентаризація. Оцінювання та калькулювання. Порядок документального оформлення господарських операцій. Класифікація документів. Організація документообігу на підприємстві. Завдання, види інвентаризації та випадки її проведення. Техніка проведення інвентаризації. Відображення результатів інвентаризації в обліку. Грошовий вимірник у бухгалтерському обліку. Види оцінювання об'єктів обліку. Калькулювання як система обчислення собівартості продукції.

Тема 5. Техніка і форми бухгалтерського обліку та фінансова звітність підприємства. Поняття та класифікація облікових регістрів. Характеристика основних форм ведення бухгалтерського обліку. Автоматизовані форми ведення бухгалтерського обліку. Загальні вимоги до фінансової звітності.

Тема 6. Облік основних засобів та нематеріальних активів. Основні нормативні документи з обліку основних засобів. Основні засоби підприємства, їх класифікація та завдання обліку. Види вартості основних засобів. Документальне оформлення обліку основних засобів. Облік надходження та вибуття основних засобів. Облік зносу та амортизації основних засобів. Облік поліпшення та ремонту основних засобів. Облік переоцінки основних засобів. Зменшення корисності основних засобів. Інвентаризація основних засобів. Облік операцій з оренди основних засобів. Основні нормативні документи з обліку нематеріальних активів. Поняття, класифікація та оцінка нематеріальних активів. Облік надходження нематеріальних активів. Переоцінка нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів. Облік вибуття нематеріальних активів.

Тема 7. Облік запасів. Основні нормативні документи з обліку виробничих запасів. Організація обліку виробничих запасів. Визначення запасів, їх класифікація, визнання та оцінка. Оцінка вибуття запасів. Оцінка запасів на дату балансу. Документальне оформлення надходження матеріалів на склад і відпуску їх у виробництво. Облік запасів на складі. Синтетичний облік надходження та використання запасів. Облік МШП. Інвентаризація виробничих запасів. Бухгалтерські записи за операціями з запасами.

Тема 8. Облік грошових коштів. Визначення та види грошових коштів. Облік грошових коштів у касі. Облік грошових коштів на рахунках у банку. Рахунки призначені для обліку грошових коштів. Бухгалтерські записи за операціями з грошовими коштами.

Тема 9. Облік фінансових інвестицій. Визначення та класифікація фінансових інвестицій. Облік поточних фінансових інвестицій. Облік довгострокових фінансових інвестицій. Оцінка фінансових інвестицій на дату балансу. Облік фінансових інвестицій, що надають право власності. Відображення довгострокових фінансових інвестицій за методом участі в капіталі. Облік фінансових інвестицій до погашення.

Тема 10. Облік дебіторської заборгованості та витрат майбутніх періодів. Поняття та класифікація дебіторської заборгованості. Облік та документальне оформлення розрахунків із покупцями. Облік розрахунків з підзвітними особами. Бухгалтерські записи за операціями з дебіторською заборгованістю. Облік витрат майбутніх періодів.

Тема 11. Облік власного капіталу. Визначення власного капіталу, його структура та призначення. Порядок реєстрації та формування статутного капіталу підприємства. Облік забезпечення майбутніх витрат і платежів. Облік цільового фінансування і цільових надходжень.

Тема 12. Облік зобов'язань. Облік зобов'язань. Облік розрахунків із оплати праці та страхування. Облік податків та розрахунків із фондами соціального страхування. Облік доходів майбутніх періодів.

Тема 13. Облік витрат. Нормативні джерела обліку витрат. Групування та склад витрат. Облік витрат. Облік витрат майбутніх періодів. Облік витрат від браку у виробництві. Розкриття інформації про витрати у примітках до фінансової звітності.

Тема 14. Облік доходів. Нормативне регулювання обліку доходів. Визнання та класифікація доходу. Оцінка доходу. Облік доходів. Облік інших операційних доходів. Бухгалтерський облік доходів від іншої діяльності. Розкриття інформації про доходи у примітках до фінансової звітності.

Тема 15. Облік фінансових результатів. Бухгалтерський облік фінансових результатів. Податок на прибуток підприємства. Облік нерозподіленого прибутку.

Тема 16. Фінансова звітність. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. Економічна сутність, класифікація та принципи побудови звітності. Склад, елементи, порядок складання та подання фінансової звітності. Структура і зміст балансу. Структура і зміст Звіту про фінансові результати. Структура і зміст Звіту про рух грошових коштів. Структура і зміст Звіту про власний капітал. виправлення помилок і зміни у фінансовій звітності. Структура міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Розкриття інформації в фінансовій звітності згідно міжнародним стандартам.

Література

1. Татар М.С. Бухгалтерський облік навч. посіб. / М. С. Татар. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2021. – 200 с.
2. Власенко Н. І. Фінансовий облік [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Н. І. Власенко. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є.Жуковського «Хар. авіац. ін-т», 2016. – 39 с.
3. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік : підручник. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 480 с.
4. Бухгалтерський облік: нормативна база / С. Ільяшенко. – Х.: Фактор, 2017. 264 с.
5. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / Н.С. Акімова, О.О. Говоруха, Л. О. Кирильєва, Т. О. Євлаш. Х. : ХДУХТ, 2019. 182 с.
6. Бухгалтерський облік : підручник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та ін.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 460 с.
7. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / В. М. Соболев, І. А. Косата, Т. В. Розіт тощо; за ред. В. М. Соболева. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 222 с.
8. Довгопол Н.В., Полозова Т.В., Радченко М.О. Бухгалтерський облік: навч. посібник для студентів усіх форм навчання спеціальності 051 – Економіка / Н. В. Довгопол, Т. В. Полозова, М. О. Радченко. Харків: ХНУРЕ, 2021. 300 с.

2 Питання за темою «Податкова система»

Тема 1. Сутність та види податків Сутність податків. Історичні аспекти виникнення й розвитку податків. Поняття податку і збору (обов'язкового платежу). Функції податків: фіскальна, регулююча. Елементи податку: основні, додаткові, факультативні. Податкова ставка. Класифікація податкових ставок. Введення та скасування податків і зборів. Права органів місцевого самоврядування щодо встановлення порядку сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), ставок оподаткування та податкових пільг. Податкове зобов'язання. Механізм узгодження податкового зобов'язання. Класифікація податків. Розподіл податків за економічним змістом.

Тема 2. Організація податкової системи Поняття податкової системи і вимоги до неї. Податкова система як засіб реалізації податкової політики держави. Наукові основи побудови податкової системи. Податки в системі державних доходів. Принципи побудови та організації системи оподаткування. Податки як елемент перерозподілу валового національного продукту. Критерії оптимального оподаткування.

Тема 3. Фіскальна служба України Еволюція контролюючих органів у сфері оподаткування. Генезис контролюючих органів у сфері оподаткування. Порівняльна характеристика контролюючих органів у сфері оподаткування протягом 1991–2015 років. Структура Державної фіскальної служби України. Організаційна структура Державної фіскальної служби України. Функції та завдання органів Державної фіскальної служби України. Функції середнього та базового рівня Державної фіскальної служби. Права, обов'язки та відповідальність органів Державної фіскальної служби України. Права органів Державної фіскальної служби. Обов'язки та відповідальність посадових осіб податкових органів. Податкова міліція: склад, функції, завдання, повноваження, права. Взаємодія органів податкової міліції з органами Державної фіскальної служби.

Тема 4. Облік податків і надходження податків до бюджету Поняття та основні характеристики адміністрування податків, податкового контролю, податкового регулювання, державного податкового планування. Корпоративний податковий менеджмент. Структура та основні складові корпоративного податкового менеджменту. Поняття та основні характеристики податкового обліку, корпоративного податкового планування, бюджетування податків.

Тема 5. Податок на додану вартість Платники податку на додану вартість та порядок їх реєстрації. Сутність податку на додану вартість і його роль у формуванні доходної частини бюджету. Платники податку на додану вартість. Реєстрація осіб як платників податку на додану вартість. Об'єкт та база оподаткування. Операції, що не є об'єктом оподаткування та звільнені від оподаткування. Особливості визначення бази оподаткування за різними операціями. Ставки податку на додану вартість. Види операцій, що оподатковуються за нульовою ставкою та ставкою 7 відсотків. Податкові зобов'язання і податковий кредит з ПДВ. Податковий облік із ПДВ. Податкові зобов'язання і податковий кредит. Умови, що визначають право платника на податковий кредит. Податкова накладна. Визначення дат виникнення податкових зобов'язань і права на податковий кредит. Бюджетне відшкодування ПДВ. Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Критерії автоматичного відшкодування ПДВ. Строки подання податкової декларації та розрахунків із бюджетом. Податкові періоди. Строки подання податкової декларації та розрахунків з бюджетом. Система пільг із податку на додану вартість.

Тема 6. Акцизний податок Платники та об'єкт оподаткування. Економічна сутність акцизного податку. Законодавча і нормативна база оподаткування. Особливості застосування акцизного податку в Україні. Платники. Об'єкт оподаткування. Перелік підакцизних товарів. Ставки та порядок визначення сум акцизного податку. Ставки акцизного податку. Порядок визначення сум акцизного податку. Мінімальне податкове акцизне зобов'язання. Особливості оподаткування операцій з імпорту підакцизних товарів. Акцизний податок в операціях із переробки давальницької сировини. Організація і податкове забезпечення транзиту

підакцизних товарів. Особливості оподаткування алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Застосування марок акцизного податку. Строки сплати податку та подання звітності. Строки та порядок сплати. Строки подання звітності. Механізм застосування пільг для юридичних та фізичних осіб з акцизного податку.

Тема 7. Мито Об'єкти оподаткування митом. Мито як джерело доходів бюджету і як засіб регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Митна політика. Об'єкти оподаткування. Поняття митної вартості товарів та методи її визначення Митна вартість товарів. Принципи та методи визначення митної вартості товарів. Види та ставки мита Експортне та імпорតне мито. Антидемпінгове, компенсаційне й спеціальне мито. Платники мита. Види ставок мита та їх застосування. Справляння мита та порядок його перерахування до бюджету. Справляння мита та порядок його перерахування до бюджету. Пільги. Вантажна митна декларація.

Тема 8. Податок на прибуток підприємств Платники податку на прибуток підприємств. Особливості оподаткування прибутку підприємств. Платники податку на прибуток підприємств. Об'єкт оподаткування. Доходи звітного періоду Ставки податку. Об'єкт оподаткування. Амортизація основних засобів та нематеріальних активів Поняття "основні засоби" та "амортизація". Амортизація основних засобів. Класифікація основних засобів за групами. Механізм застосування методів амортизації. Порядок розрахунку оподатковуваного прибутку. Строки сплати податку та подання звітності Порядок розрахунку оподатковуваного прибутку. Пільги щодо податку на прибуток підприємств. Строки сплати податку та подання звітності. Змістовий модуль 2 Основні прямі податки та інші податки і збори

Тема 9. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників Принципи запровадження оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. Платники податку. Об'єкти оподаткування. Розрахунок і сплата податків сільськогосподарськими товаровиробниками.

Тема 10. Податок на доходи фізичних осіб Платники та об'єкт оподаткування податком з доходів фізичних осіб. Визначення доходів фізичних осіб. Платники податку. Визначення об'єктів оподаткування. Податкова знижка. Поняття "податкова знижка". Витрати, які включаються до податкової знижки. Обмеження щодо застосування податкової знижки. Податкова соціальна пільга. Поняття "податкова соціальна пільга". Категорії податкової соціальної пільги. Обмеження щодо застосування податкової соціальної пільги. Декларування доходів. Податкова документація для фізичних осіб-громадян, фізичних осіб підприємців та податкових агентів. Умови складання та терміни подання податкової звітності. Ставки податку, порядок розрахунку і перерахування до бюджету. Ставки податку. Порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету. Особливості нарахування та сплати окремих видів доходів. Особливості оподаткування доходів від підприємницької діяльності

Тема 11. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва Генезис спрощеної системи оподаткування в Україні. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Законодавча і нормативна бази оподаткування. Визначення суб'єктів малого підприємництва. Порядок переходу суб'єктів малого підприємництва на спрощену систему оподаткування. Порядок переходу на роботу за спрощеною системою оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності. Групи платників єдиного податку: критерії та обмеження. Об'єкт, база та ставки оподаткування. Ставки єдиного податку для юридичних осіб. Об'єкт і база оподаткування. Ставки єдиного податку для різних груп платників. Перелік податків і зборів, за рахунок яких сплачується єдиний податок. Податкова звітність. Податкова документація платників єдиного податку. Порядок складання та подання податкової звітності. Строки сплати єдиного податку до бюджету.

Тема 12. Плата за ресурси та послуги Структура рентної плати. Види платежів, що входять до складу рентної плати. Об'єкти, база оподаткування та ставки. Порядок визначення об'єктів та бази оподаткування податків, що входять до складу рентної плати. Ставки рентної плати. Податкова звітність із рентної плати Порядок складання та терміни подання податкової звітності з рентної плати. Порядок сплати рентної плати.

Тема 13. Інші податки Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки Платники податку. Об'єкт та база оподаткування. Ставки податку та пільги. Порядок складання та подання податкової звітності. Порядок сплати податку. Плата за землю Форми плати за землю. Суб'єкти плати за землю. Об'єкт оподаткування. Ставки плати за землю. Поняття вартісної оцінки землі. Податкова звітність. Порядок розрахунку і терміни сплати. Транспортний податок Платники податку. Об'єкт та база оподаткування. Ставки податку та пільги. Порядок складання та подання податкової звітності. Порядок сплати податку. Збір за місця для паркування транспортних засобів. Платники податку. Об'єкт та база оподаткування. Ставки податку та пільги. Порядок складання та подання податкової звітності. Порядок сплати податку. Туристичний збір. Платники податку. Об'єкт та база оподаткування. Ставки податку та пільги. Порядок складання та подання податкової звітності. Порядок сплати податку.

Тема 14. Ухилення від податків і перекладання податків Види податкових правопорушень. Види податкових правопорушень. Відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства. Специфіка відмивання доходів, здобутих злочинним шляхом. Офшорні зони. Специфіка відмивання доходів, здобутих злочинним шляхом. Перелік офшорних зон. Порядок оподаткування в офшорних зонах. Організаційноправове забезпечення боротьби з відмиванням доходів незаконного походження Організаційно-правове забезпечення боротьби з відмиванням доходів незаконного походження. Кримінальна відповідальність за податкові правопорушення. Основні концепції перекладання податків: Процес та модель складного перекладання податків Просте та складне перекладання. Створення умов для запобігання перекладанню податків. Еластичність податкової системи. Співвідношення прямого та непрямого оподаткування у державах з розвинуеною та слаборозвинуеною економікою. Розмежування суб'єктів оподаткування та носіїв податку. Ціноутворення і механізм перекладання непрямих податків. Особливості та умови перекладання податку на прибуток та інших прямих податків.

Тема 15. Податкова політика в системі державного регулювання економіки Податкова політика та її характеристики. Поняття податкової політики. Місце та роль податкової політики в державному регулюванні економіки. Мета, принципи та ієрархія завдань податкової політики. Фактори, які визначають напрямки та характер податкової політики. Особливості податкової політики України в період формування ринкових відносин. Елементи та принципи податкової політики. Елементи й основні принципи податкової політики. Критерії ефективності податкової політики.

Тема 16. Неподаткові платежі в бюджет Склад неподаткових доходів до бюджету. Неподаткові доходи. Обов'язковість сплати неподаткових доходів. Неподаткові надходження. Структура неподаткових платежів. Доходи від власності та підприємницької діяльності. Доходи від некомерційної діяльності.

Література:

1. Податковий кодекс України. – К.: ДП «ІВЦ ДПА України», 2010. – 336 с.
2. Положення «Про встановлення ставок єдиного податку для фізичних осіб, суб'єктів малого підприємництва», затверджене рішенням Харківської міської ради VI сесії XXIII скликання від 28.12.98 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу до сайту: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
3. Власик, Н.І. Податкова система [Текст]: навч. посіб. / Н. І. Власюк, Т.В. Мединська. – Л.: Магнолія-2006, 2009. – 230 с.
4. Воронська О. О. Податки в Україні: від теорії до практики: Навчальний курс. – К.: Акцент ПП. – 2018. – 464 с.
5. Дубовик О. Ю. Податковий менеджмент у схемах і таблицях: Навч. посібник. – Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 248 с.
6. Лемішовський, В.І. Бюджетні установи: бухгалтерський облік, оподаткування та звітність [Текст]: навч. посіб. / В.І. Лемішовський. – Л.: Бух. центр "Ажур", 2009. – 912 с.

7. Олійник, О.В. Податкова система [Текст]: навч. посіб. / О. В. Олійник, І. В. Філон. – К.: Центр навч. літ., 2006. – 456 с.
8. Педь, І.В. Непрямі податки в податковій системі України [Текст]: навч. посіб. / І. В. Педь; за ред. Ю. М. Лисенкова. – К.: Знання, 2008. – 348 с.
9. Податки у термінах і визначеннях [Текст]: короткий слов.-довід. податківця / упоряд. Ю.В. Бондар та ін. – К.: ДП "ІВЦ ДПА України", 2008. – 736 с.
10. Податкова система: Навч. посібник / За заг. ред. В. Л. Андрушенка. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 416 с.

3 Питання за темою «Фінанси»

Тема 1. Сутність та функції фінансів. Предмет науки про фінанси. Фінанси – специфічна форма суспільних відносин, підсистема економічного базису. Фінанси як економічні, вартісна, розподільна, історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, характерні риси та суспільне призначення. Мікро- і макrorівні вивчення фінансів. Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин. Взаємозв'язок фінансів та інших економічних категорій. Фінанси, особливості їх функціонування – економічне вчення про товарно-грошові відносини, розширене відтворення, її природу і функції держави. Відбиття специфіки товарно-грошових відносин і функцій держави в умовах ринкової економіки на фінансових відносинах. Функції фінансів: розподільча, контрольна, регулююча. Прояви розподільчої функції фінансів у процесі розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту. Сутність контрольної функції фінансів, її реалізація в організації контролю за розподілом і цільовим використанням грошових фондів. Сутність та значення регулюючої функції фінансів. Сутність і джерела формування фінансових ресурсів. Централізовані та децентралізовані фінансові ресурси. Фінансові ресурси держави, підприємств і населення.

Тема 2. Фінансова система та фінансовий механізм. Поняття фінансової системи. Фінансова система як об'єкт управління. Структура фінансової системи за внутрішньою будовою та організаційною структурою. Сфери та ланки фінансових відносин, їх взаємозв'язки. Державні фінанси як провідна складова централізованих фінансів суспільства. Державні фінанси та їх ланки: державний бюджет і місцеві бюджети, державні цільові фонди; фінанси державного сектора економіки, державний кредит, резервні та страхові фонди органів державної влади. Фінанси суб'єктів господарювання та їх роль у розвитку національної фінансової системи. Складові фінансів суб'єктів господарювання: фінанси комерційних підприємств і організацій, фінанси некомерційних підприємств та організацій. Фінансовий ринок як складова фінансової системи держави; Структурні складові фінансового ринку: ринок грошей, ринок кредитних ресурсів, ринок цінних паперів, ринок фінансових послуг. Роль міжнародних фінансів у розвитку інших складових фінансової системи держави. Фінансова політика – складова частина економічної і соціальної політики держави. Зміст і завдання фінансової політики. Стратегія й тактика фінансової політики. Фінансова політика України на сучасному етапі. Фінансовий механізм. Поняття і склад фінансового механізму. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Поняття про управління фінансами. Об'єкти і суб'єкти управління. Органи управління фінансами та їхні функції. Фінансове планування: суть, принципи, методи, завдання. Система фінансових планів. Зведений фінансовий баланс держави. Зміст фінансового планування під час трансформаційних зрушень. Фінансовий контроль. Зміст і призначення фінансового контролю. Види, форми, методи фінансового контролю. Органи, що здійснюють фінансовий контроль. Фінансове право. Правове регулювання фінансових відносин. Розвиток фінансового законодавства в Україні.

Тема 3. Податкова система держави. Історія виникнення податків як економічної категорії. Сутність, призначення та необхідність податків. Функції податків. Характерні риси податків, відрахувань і платежів. Взаємозв'язок з іншими розподільчими категоріями (кредит,

заробітна плата, собівартість, ціна). Елементи податку. Принципи оподаткування. Класифікація податків. Прямі податки. Непрямі податки. Різновиди ставок податків, зборів, мита (адвалорні, специфічні, змішані). Порівняльна 12 характеристика податків різних країн. Об'єктивна необхідність податкової системи. Поняття податкової системи і методи її побудови. Структурна побудова податкової системи. Податкова система України, основні етапи її становлення. Податкова політика. Податкова служба, склад податкової служби України.

Тема 4. Бюджет і бюджетна система держави. Сутність бюджету як економічної категорії. Призначення та роль бюджету державні Об'єкти і суб'єкти бюджетних відносин. Функції бюджету. Бюджет як основний фінансовий план держави. Провідна та координуюча ролі бюджету у системі фінансових планів. Показники стану бюджету – бюджетний надлишок і бюджетний дефіцит. Сутність і причини виникнення бюджетного дефіциту. Допустимі межі та джерела покриття бюджетного дефіциту. Класифікація бюджетного дефіциту. Динаміка бюджетного дефіциту в Україні. Особливості державного бюджету на поточний рік. Бюджетний устрій і бюджетна система. Принципи побудови бюджетної системи. Бюджетний процес, його складові елементи та регламентування. Фінансові ресурси місцевого самоврядування. Місцеві бюджети, їх роль у місцевому самоврядуванні. Поняття фінансової автономії та показники її рівня. Взаємовідносини між ланками бюджетної системи, їх форми та організація. Бюджетне регулювання. Бюджетне субсидіювання та його види: субсидії, субвенції, дотації.

Тема 5. Державні доходи та видатки. Економічна сутність державних доходів. Значення державних доходів. Централізовані державні доходи: доходи державного бюджету, державний кредит, доходи державних цільових фондів. Доходи державного бюджету. Форми їх вияву та матеріальне втілення. Класифікація доходів державного бюджету. Принципи організації системи доходів бюджету та джерела їх формування. Методи формування доходів державного бюджету. Податкові надходження. Державні позики, емісійний дохід та їх значення у системі доходів бюджету. Неподаткові доходи бюджету, їх склад і призначення. Децентралізовані державні доходи. Доходи державних підприємств та організацій складова частина державних доходів. Прибуток державних підприємств. Сутність, характеристика, склад державних видатків. Класифікація державних видатків. Фактори, що визначають структуру державних видатків. Сутність і принципи кошторисного фінансування. Кошторис: види та його основні елементи. Сутність і роль державних цільових фондів на сучасному етапі. Об'єктивна необхідність їх створення. Класифікація державних цільових фондів, доходи та витрати державних цільових фондів. Проблеми і перспективи їхнього функціонування. Якісна характеристика державних видатків, принципи їх організації. Методи і форми фінансування державних витрат. Бюджетні кредити. Державні дотації. Державні гарантії.

Тема 6. Державний кредит й державний борг. Суть і значення державного кредиту. Особливості фінансових відносин, що формують державний кредит, його суб'єкти. Об'єктивна необхідність і можливість використання державного кредиту. Роль державного кредиту у мобілізації 13 коштів населення, підприємств та організацій. Вплив державного кредиту на стан грошового обігу в державі. Значення державного кредиту у фінансовому забезпеченні загальнодержавних і регіональних потреб. Відмінності державного кредиту від банківського. Форми та види державного кредиту. Позики, їх класифікація за правом емісії, формами виплати доходів, методами розміщення, термінами погашення та іншими ознаками. Види державних боргових цінних паперів, їх характеристика та законодавче регулювання. Емісія державних боргових цінних паперів: вибір їх видів, обґрунтування термінів обігу, форми виплати доходів тощо. Капітальний і поточний, внутрішній і зовнішній державний борг. Поняття державного боргу. Джерела погашення державного боргу. Управління державним боргом. Методи управління державним боргом. Кількісний аспект державного боргу та проблеми його сплати в Україні.

Тема 7. Фінанси суб'єктів господарювання та неприбуткових організацій. Необхідність і сутність фінансів підприємств. Фінанси підприємств – основа фінансової

системи держави. Функції фінансів підприємств та принципи їх організації. Організаційно-правові форми суб'єктів господарювання. Особливості організації фінансових відносин залежно від галузевих особливостей, галузей економіки, сфер бізнесу. Грошові фонди і фінансові ресурси підприємств, особливості їх формування в умовах ринку. Склад грошових фондів і доходів, порядок їх утворення і використання в умовах ринку. Економічні методи й способи формування фінансових ресурсів. Джерела формування доходів. Поділ коштів підприємства на власні та залучені. Виручка від реалізації продукції, робіт і послуг, її розподіл. Види витрат. Собівартість продукції, робіт, послуг та її складові. Економічний зміст прибутку, його склад. Особливості формування прибутку суб'єктів господарювання різних форм власності. Види прибутків. Розподіл і використання прибутку. Фінанси неприбуткових організацій. Види неприбуткових організацій. Особливості та завдання неприбуткових організацій. Джерела формування та напрями використання коштів неприбуткових організацій. Благодійництво. Спонсорство. Меценатство.

Тема 8. Фінанси населення. Сутність фінансів населення, їх значення. Зв'язок фінансів населення з іншими складовими фінансової системи. Фінансові ресурси населення. Джерела формування доходів населення. Класифікація джерел формування доходів населення. Фактори, що впливають на рівень доходів населення. Порядок використання доходів населення. Фактори, що впливають на розподіл доходу на споживання та заощадження. Функція споживання, функція заощадження. Мотиви утворення заощаджень населення, їх класифікація. Рівень заощаджень населення. Сучасні тенденції формування заощаджень населення України. Фінансовий портфель громадянина, його склад: споживчий портфель, накопичувальний та інвестиційний. Фактори, що сприяють перетворенню заощаджень на інвестиції. Складові інвестиційного портфеля. Портфель нагромадження та його складові.

Тема 9. Фінансовий ринок. Роль фінансового ринку у ринковій 14 економіці. Фінансовий ринок як механізм міжгалузевого перебігу капіталу, та перерозподілу коштів. Функції фінансового ринку. Суб'єкти фінансового ринку. Класифікація структурних складових фінансового ринку. Грошовий ринок. Ринок капіталів. Ринок банківських кредитів. Ринок цінних паперів. Страховий ринок. Взаємозв'язок складових фінансового ринку. Фондовий ринок: особливості та роль у розвитку ринкової інфраструктури. Первинний і вторинний ринки цінних паперів. Біржовий та позабіржовий обіг фондових цінностей. Характеристика основних видів цінних паперів, їх класифікація. Фінансові інститути ринку. Фонд держмайна: його функції, завдання, обов'язки, організація. Роль фонду державного майна у процесі роздержавлення та приватизації. Роздержавлення і приватизація: суть та особливості. Фінансові посередники. Функції та види фінансових посередників. Роль Національного банку України на ринку державних цінних паперів. Проблеми та перспективи розвитку фінансового ринку України.

Тема 10. Міжнародні фінанси. Сутність, призначення та роль міжнародних фінансів. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси суверенних країн і регіонів. Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Форми та види зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності як складова загальної зовнішньоекономічної політики держави. Інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Форми та засоби регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Валютні відносини та їх державне регулювання в Україні. Валютні системи: сутність, види і структура. Валютна політика держави. Міжнародний фінансовий ринок: сутність, особливості та класифікація. Вплив міжнародного фінансового ринку на національні, фінансові ринки та національну економічну систему держави.

Тема 11. Інтеграція України у світову та європейську фінансову систему. Основні напрями інтеграції України у світову фінансову систему. Специфічні особливості та проблеми функціонування валютного ринку в Україні. Основні напрями інтеграції України у світову фінансову систему. Формування й розвиток Європейського валютного союзу. Україна та ЄС: особливості організації міжнародних фінансових зв'язків та перспективи їх розвитку.

Міжнародні валютно-фінансові і кредитні організації. Співпраця України з міжнародними фінансовими інституціями.

Література

1. Конституція України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
2. Бюджетний кодекс України із змінами та доповненнями.
3. Податковий кодекс України із змінами та доповненнями.
4. Фінанси: [Текст]: навч. посібник / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій та ін.; за ред. д.е.н., проф. І. О. Лютого. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – 720 с.
5. Національні фінанси: [Текст]: навч. посібник / Грушко В. І, Наконечна О. С., Чумаченко О. Г. – К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. – 660 с.
6. Фінанси: навчальний посібник [Електронний ресурс] / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.
7. Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. Фінанси: навч. посіб. Одеса, 2018. 263 с.

Гарант освітньої програми Облік і оподаткування початкового рівня (короткий цикл) за спеціальністю 071 Облік і оподаткування:

(підпис)

Ольга ТОФАНІУК
(ім'я та прізвище)

Програму розглянуто й узгоджено на випусковій кафедрі менеджменту 602

Протокол № 8 від «10» 03 2025 р.

Завідувачка кафедрою 602

(підпис)

Валентина ГАТИЛО
(ім'я та прізвище)